

Навчально-науковий інститут права
Кафедра спеціальних юридичних дисциплін

07-01-35

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи
Лагоднюк О.А.
“__” _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Національний університет
водного господарства
та природокористування
АДМІНІСТРАТИВНЕ
СУДОЧИНСТВО
ADMINISTRATIVE
JUDICIARY

(шифр і назва навчальної
дисципліни) (name of the discipline)

спеціальність specialt
(шифр і назва галузі знань) (code and name of the specialty) **262 «Правоохоронна діяльність»**
262 « Law enforcement activities»

спеціалізація specialization
(шифр і назва спеціальності) (name of the specialization) **262 «Правоохоронна діяльність»**
262 « Law enforcement activities»

Рівне 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форми навчання, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність». Рівне: НУВГП, 2020 року, 15 с.

Розробник: Штогун С.Г., кандидат юридичних наук, професор кафедри спеціальних юридичних дисциплін; Іщенко О.М. кандидат юридичних наук, професор кафедри спеціальних юридичних дисциплін.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спеціальних юридичних дисциплін
Протокол № 5 від «22» січня 2020 року

Завідувач кафедри спеціальних
юридичних дисциплін _____ проф. Кафарський І.В.
«22» січня 2020 року

Керівник групи забезпечення
спеціальності _____ В.І. Цимбалюк

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ права
Протокол № 4 від «22» січня 2019 року.
Голова науково-методичної
ради з якості ННІП _____ В.І. Цимбалюк
(підпис)
«24» січня 2020 року

©Штогун С.Г.
Іщенко О.М., 2020 рік
©НУВГП, 2020 рік

ВСТУП

Адміністративне судочинство є однією з основних навчальних дисциплін, що передбачена для обов'язкового вивчення під час підготовки магістрів у НУВГП. Засвоєння студентами матеріалу цієї дисципліни становить фундамент їх професійної підготовки і є необхідною умовою для подальшої успішної діяльності юристів-криміналістів.

Навчальна дисципліна «Адміністративне судочинство» складається з 9-ти тем і вивчається протягом одного семестру. В процесі вивчення цієї навчальної дисципліни розглядаються: поняття, предмет, метод та система адміністративного права; публічне адміністрування та публічний інтерес; форми і методи публічного адміністрування; публічна служба та її адміністративно-правове регулювання; адміністративна процедура; провадження в справах про адміністративні правопорушення; загальна характеристика адміністративного процесу, підсудність адміністративних справ; особливості забезпечення провадження в адміністративному судочинстві; характеристика інстанційної підсудності

Навчальна дисципліна «Адміністративне судочинство» знаходиться у тісному зв'язку з теорією держави і права, з конституційним, адміністративним правом, кримінальним правом, криміналістикою, судові та правоохоронні органи України та ін.

Під час вивчення цієї навчальної дисципліни студенти повинні активно використовувати знання з адміністративного судочинства, адміністративної техніки, публічного адміністрування тощо.

Основними формами вивчення навчальної дисципліни є лекції, практичні заняття, самостійна робота, поточний і підсумковий контроль. Важливим для засвоєння студентами навчального матеріалу є вивчення рекомендованих у програмі законодавчих та відомчих нормативних актів, а також літературних джерел, дотримання бвимог та рекомендацій, які ставляться науково-педагогічними працівниками кафедри.

Анотація

«Адміністративне судочинство», як навчальна дисципліна – це система знань про відповідний інститут адміністративного права. Навчальна дисципліна побудована таким чином, щоб забезпечити послідовне і логічне викладення матеріалу, розкрити зміст основних положень теорії адміністративної юстиції, відповідного правового регулювання і практики, пов'язаної з таким регулюванням.

Вивчення дисципліни *"Адміністративне судочинство"* сприяє розумінню місця судового захисту прав суб'єктів громадянського суспільства у розбудові правової держави, адаптації існуючих в Україні стандартів і процедур роботи публічного сектору до європейських норм і практик, їх ролі у забезпеченні ефективного функціонування управлінських механізмів, опануванню моделей адміністрування у сфері надання якісних адміністративних послуг громадянам і бізнесу та протидії корупції, усвідомленню етичних норм поведінки.

Ключові слова: адміністративне право, адміністративне судочинство,

підсудність, публічна служба, провадження, суд, судовий процес.

Abstract

“Administrative justice”, as a discipline, is a system of knowledge about the respective institute of administrative law. The course is designed to provide a consistent and logical presentation of the material, to reveal the content of the basic provisions of the theory of administrative justice, relevant legal regulation and practice related to such regulation.

Studying the discipline "Administrative Judiciary" promotes understanding of the place of judicial protection of the rights of civil society entities in the development of the rule of law, the adaptation of the existing standards and procedures of public sector work in Ukraine to European norms and practices, their role in ensuring the effective functioning of the administrative and administrative mechanisms. in the field of providing quality administrative services to citizens and business and combating corruption, awareness of ethical standards of behavior.

Keywords: administrative law, administrative justice, jurisdiction, public service, proceedings, court, litigation

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань 262 «Правоохороння діяльність» Спеціальність 262 «Правоохороння діяльність»	Нормативна	
Модулів - 1 Змістових модулів – 2		Рік підготовки	
		5-й	5-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 105 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 36 самостійної роботи студента – 69	Рівень вищої освіти: магістр	Лекції	
		18 год.	4 год.
		Практичні	
		18 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		69 год.	93 год.
Вид контролю: екзамен			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання - 36% до 64%; заочної форми навчання – 9 % до 91%

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Мета курсу – формування у майбутніх фахівців належного рівня правових знань, системи професійних навичок та умінь щодо практичного застосування положень адміністративного та адміністративно-процесуального законодавства в повсякденному житті з урахуванням специфіки вищого закладу освіти, де вивчається ця навчальна дисципліна.

2.2 Основні завдання вивчення дисципліни «Адміністративне судочинство» полягають у цілеспрямованому оволодінні студентами теоретичними знаннями з теорії адміністративного права та процесу, його загальними положеннями, цілями, методами та застосуванням цих знань у практичній діяльності, навчанні студентів ефективно використовувати в майбутній роботі отримані під час вивчення дисципліни знання основних понять, формування практичних навичок реалізації адміністративних правовідносин та адміністративних проваджень. Завданням вивчення курсу є також розвиток юридичного мислення студентів, набуття навичок уміло орієнтуватися в питаннях вирішення адміністративно-правових спорів, керуючись отриманими знаннями, формування здатності бути провідником законності професійної діяльності із застосування адміністративних та адміністративно-процесуальних норм.

Міждисциплінарні зв'язки: «Адміністративне судочинство» як навчальна дисципліна тісно пов'язана з вивченням інших юридичних дисциплін, зокрема з предметом «Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Судове та правоохоронні органи України», «Фінансове право», «Цивільне право», «Трудове право», «Кримінальне право», «Митне право», «Корпоративне право», «Господарське право», «Адміністративна право», «Муніципальне право» та іншими. Опанування студентами курсу «Адміністративне судочинство» полегшить та закріпить вивчення інших навчальних дисциплін правничого спрямування і сприятиме формуванню професійної правової свідомості і правової культури.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: основні теоретико-правові положення інститутів адміністративного права та процесу; зміст публічної влади, публічного інтересу та публічного адміністрування; системи суб'єктів адміністративного права, їх адміністративно-правовий статус; види форм та методів публічного адміністрування; особливості проходження публічної служби; зміст адміністративної відповідальності; порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення; правові засади адміністративного судочинства; загальні вимоги до складання адміністративно-процесуальних документів; адміністративну та судову практики вирішення конкретних адміністративних справ.

вміти: орієнтуватися в системі адміністративного та адміністративно-процесуального законодавства; правильно тлумачити та застосовувати норми адміністративного законодавства; аналізувати тенденції юридичної практики та оцінювати її з точки зору відповідності закону; робити аналіз судової та адміністративної практики; складати й оформляти процесуальні документи в адміністративних справах.

3. ЗМІСТ НОРМАТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Характеристика публічного адміністрування.

1. Поняття, предмет, метод та система адміністративного права

Адміністративне право в системі публічного права. Відмежування адміністративного права від приватного. Теорії відмежування публічного права від приватного (теорія субординації, спеціально-правова теорія, двоступенева теорія). Поняття адміністративного права, його особливості. Мета та завдання адміністративного права. Предмет адміністративного права. Метод адміністративного права. Методи субординації, координації та реординації в публічному адмініструванні. Сучасна трансформація методу адміністративного права (імперативний та диспозитивний метод правового регулювання). Система адміністративного права. Принципи адміністративного права. Предмет, мета та завдання навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство».

2. Публічне адміністрування та публічний інтерес

Розуміння влади та публічна влада. Структура публічної влади. Виконавча влада в системі поділу влади в Україні. Громадянське суспільство та публічна влада. Суть та зміст публічного інтересу.

Публічне адміністрування в системі форм реалізації державної влади. Суб'єкти реалізації публічного адміністрування. Форми прояву публічного адміністрування.

3. Форми і методи публічного адміністрування

Поняття і види форм публічного адміністрування. Вимоги до використання форм публічного адміністрування. Правові і неправові форми публічного адміністрування. Встановлення норм права (видання нормативних актів управління, адміністративна правотворчість). Застосування норм права (видання ненормативних актів управління, видання індивідуальних актів управління, видання актів застосування норм права, адміністративне розпорядництво). Укладання адміністративних договорів. Здійснення інших юридично значущих дій. Здійснення організаційних дій. Виконання матеріально-технічних операцій.

Поняття методів публічного адміністрування. Функції методів публічного адміністрування. Загальні особливості методів публічного адміністрування. Класифікація методів публічного адміністрування залежно від конкретного засобу, який використовується для вирішення управлінських задач. Адміністративні (позасаконні, безпосереднього управлінського впливу) та економічні (опосередкованого управлінського впливу) методи. Класифікація методів публічного адміністрування. Методи переконання, заохочення, примусу. Співвідношення переконання, заохочення і примусу в публічному адмініструванні.

Поняття і особливості адміністративного примусу. Заходи адміністративного примусу. Поняття та види заходів адміністративного попередження. Нормативне закріплення заходів адміністративного попередження. Поняття та види заходів

адміністративного припинення. Нормативне закріплення заходів адміністративного припинення. Поняття та види адміністративних стягнень та інших заходів відповідальності, їх нормативне закріплення.

4. Публічна служба та її адміністративно-правове регулювання

Публічна служба. Поняття державної служби і державного службовця. Поняття посади і посадової особи. Проходження державної служби. Класифікація посад державних службовців. Ранги державних службовців. Особливості адміністративно-правового статусу державних службовців. Управління державною службою. Права та обов'язки державних службовців. Види і характеристика обмежень щодо державних службовців.

Служба в органах місцевого самоврядування: загальна характеристика. Поняття та особливості альтернативної (невійськової) служби.

Складові елементи інституту державної служби. Проходження державної служби: загальне поняття. Стадії проходження державної служби. Соціальний захист державних службовців. Дисциплінарна відповідальність державних службовців. Відсторонення державного службовця від виконання повноважень за посадою. Підстави припинення державної служби. Відставка державного службовця.

Змістовний модуль 2. Особливості здійснення адміністративного судочинства

5. Адміністративна процедура

Адміністративний процес та адміністративна процедура. Поняття адміністративної процедури. Функції адміністративної процедури. Ознаки адміністративної процедури.

Види адміністративних процедур та їх правове регулювання. Поняття юрисдикційної адміністративної процедури. Види юрисдикційних адміністративних проваджень. Поняття неюрисдикційної адміністративної процедури. Види неюрисдикційних адміністративних проваджень. Принципи адміністративних процедур.

6. Провадження в справах про адміністративні правопорушення

Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення. Місце та час розгляду справи про адміністративне правопорушення. Види постанов про адміністративні правопорушення.

Відкриття провадження у справах про адміністративні правопорушення. Протокол про адміністративне правопорушення. Розгляд справи та винесення постанови. Види та повноваження органів, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Оскарження постанови у справі про адміністративні правопорушення. Виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення.

7. Загальна характеристика адміністративного процесу. Підсудність адміністративних справ

Поняття та завдання адміністративного судочинства. Принципи

адміністративного судочинства. Законодавство про адміністративне судочинство. Адміністративна юрисдикція судів. Поняття та склад адміністративного суду. Підвідомчість та підсудність адміністративних справ. Поняття та правовий статус судді. Предметна підсудність. Інстанційна підсудність. Териоріальна підсудність. Розмежування компетенції судів.

8. Особливості забезпечення провадження в адміністративному судочинстві

Поняття та види доказів. Поняття та зміст доказування. Поняття та види судових рішень. Поняття та види заходів адміністративного примусу. Забезпечення доказів в адміністративному судочинстві.

Зміст адміністративного позову. Вимоги до оформлення адміністративного позову. Складання адміністративного позову. Подання адміністративного позову.

9. Характеристика інстанційної підсудності

Процесуальний порядок провадження в адміністративних судах першої інстанції. Підготовче провадження. Попереднє судове засідання. Закінчення розгляду справи на підготовчому провадженні. Судовий розгляд справи. Винесення рішення в суді першої інстанції та доведення його до відома осіб.

Подання апеляційної скарги. Зміст апеляційної скарги. Провадження в апеляційній інстанції. Рішення за наслідками апеляційного розгляду справи.

Подання касаційної скарги. Зміст касаційної скарги. Провадження в касаційній інстанції. Рішення за наслідками касаційного розгляду справи.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Усього						
	Денна форма				Заочна форма		
	Усьог	Л	п	с.р.	л	п	С.р.
	о	3	4	5	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7	8
Модуль 1							
Змістовий модуль 1. Характеристика публічного адміністрування.							
Тема 1. Поняття, предмет, метод та система адміністративного права	12	2	2	8			10
Тема 2. Публічне адміністрування та публічний інтерес	11	2	2	7	1	2	10
Тема 3. Форми і методи публічного адміністрування.	11	2	2	7			10
Тема 4. Публічна служба та її адміністративно-правове регулювання.	12	2	2	8	1	2	11
Разом змістовний модуль 1	46	8	8	33	2	4	41
Змістовий модуль 2. Особливості здійснення адміністративного судочинства							
Тема 5. Адміністративна процедура	12	2	2	8			11
Тема 6. Провадження в справах про адміністративні правопорушення.	11	2	2	7			10
Тема 7. Загальна характеристика адміністративного процесу. Підсудність адміністративних справ	12	2	2	8	2	2	10
Тема 8. Особливості забезпечення провадження в адміністративному судочинстві	12	2	2	8			11
Тема 9. Характеристика інстанційної підсудності	12	2	2	8		2	10
Разом змістовний модуль 2	59	10	10	39	2	4	52

Усього годин	105	18	18	69	4	8	93
--------------	-----	----	----	----	---	---	----

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	К-сть годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Поняття, предмет, метод та система адміністративного права	2	
2.	Тема 2. Публічне адміністрування та публічний інтерес	2	2
3.	Тема 3. Форми і методи публічного адміністрування.	2	
4.	Тема 4. Публічна служба та її адміністративно-правове регулювання.	2	2
5	Тема 5. Адміністративна процедура	2	
6	Тема 6. Проведення в справах про адміністративні правопорушення.	2	
7	Тема 7. Загальна характеристика адміністративного процесу. Підсудність адміністративних справ	2	2
8	Тема 8. Особливості забезпечення провадження в адміністративному судочинстві	2	
9	Тема 9. Характеристика інстанційної підсудності	2	2
	Всього	18	8

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	К-сть годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Поняття, предмет, метод та система адміністративного права	12	10
2.	Тема 2. Публічне адміністрування та публічний інтерес	11	10
3.	Тема 3. Форми і методи публічного адміністрування.	11	10
4.	Тема 4. Публічна служба та її адміністративно-правове регулювання.	12	11
5.	Тема 5. Адміністративна процедура	12	11
6.	Тема 6. Проведення в справах про адміністративні правопорушення.	11	10

7.	Тема 7. Загальна характеристика адміністративного процесу. Підсудність адміністративних справ	12	10
8.	Тема 8. Особливості забезпечення провадження в адміністративному судочинстві	12	11
9	Тема 9. Характеристика інстанційної підсудності	12	10
	Всього	69	93

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Науковими та методичними основами викладання дисципліни «Адміністративне судочинство» є системний підхід. Методологія вивчення дисципліни і оцінювання знань слухачів заснована на індивідуально-диференційованому навчанні.

Контроль за рівнем засвоєнням знань здійснюється шляхом застосування різних форм опитування, написання контрольних робіт на семінарських заняттях, проведення модульного контролю, складання заліку та іспиту.

При виставленні оцінок (балів) враховуються, насамперед, знання, розуміння й уміння аналізувати конкретні ідеї.

Основними методами навчання є:

1. лекції;
2. практичні завдання;
3. наукова робота;
4. самостійна робота;
5. тренінги;
6. ситуаційні завдання.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основними методами оцінювання є:

1. аналіз усних відповідей;
2. виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

- 0% - завдання не виконано;
- 40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;
- 60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;
- 80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру ;
- 100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумкове оцінювання	Сума
<i>Змістовий модуль №1</i>				<i>Змістовий модуль №2</i>					Екзамен	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
6	7	6	6	7	7	7	7	7		

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національної шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	Відмінно	зараховано
82-89	Добре	
74-81	задовільно	
64-73		
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Штогун С.Г., Іщенко І.М. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство» для студентів денної та заочної форми навчання, за спеціальністю 262 «Правоохороння діяльність». Рівне: НУВГП, 2019. 16 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/16533/1/07-01-76%20%281%29.pdf>

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА: ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 2. Загальна частина. Ред. Колегія: В.Б. Авер'янов (голова). К.: Видавництво «Юридична думка», 2004, 584 с.
 2. Особлива частина. Ред. Колегія: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. К.: Юрид. думка, 2005, 624 с.
 3. Адміністративне право України : навч. посіб. : у 2 т. Т. 1. Загальне адміністративне право за заг. ред. В. В. Галунька. Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. 320 с.
 4. Адміністративне право України : підручник, за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Видавництво Національного університету внутрішніх справ. 2004. 480 с.
 5. Адміністративне право України : підручник, за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. Харків: Право, 2010, 624 с.
 6. Комзюк А. Т. Адміністративний процес України: Навчальний посібник. А. Т. Комзюк, В. М. Бевзенко, Р. С. Мельник. Київ: Прецедент, 2007, 613 с.
 7. Авер'янов В. Б. Органи виконавчої влади в Україні. К. 1997. 48с.
 8. Адміністративне право підручник, за заг. ред.: Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй, Нац. юрид. акад. України. Харків: Право, 2010. 624 с.
 9. Адміністративне право України: основні категорії та поняття навч. посіб. В. І. Загуменик, В. В. Мусієнко, В. В. Проценко. Київ : "Поліграфіст", 2010. 512 с.
 10. Виконавча влада і адміністративне право за заг. ред. В.Б. Авер'янова. К., 2002. 668 с.
 11. Коліушко І.Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні. К., 2002. 260 с.
 12. Адміністративне право України: учебник за ред. Т. О. Коломоєць. Київ: Істина, 2009. 480 с.
 13. Адміністративна відповідальність в Україні: Навчальний посібник. 2–е видання за заг. ред. А. Т. Комзюка. Х., 2001. 112 с.
 14. Адміністративне право. Загальна частина: навч. посіб. С. М. Алфьоров, С. В. Ващенко, М. М. Долгополова, А. П. Купін. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
- Адміністративне право України: словник термінів за заг. ред.Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ: Ін Юре, 2014. 520 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У 2 т.: Том 2. Загальна частина Ред. Колегія: В.Б. Авер'янов (голова). К.: Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с.
2. Головатенко В. Правові акти Президента України: юридична природа, статус, функції. Право України №3. 2004. 24–27 с.
3. Тищенко Н.М. Административно–процессуальный статус гражданина Украины:

проблеми теорії і шляхи удосконалення. Х., 1998. 268 с.

4. Коваленко А.А. Розвиток виконавчої влади в Україні на сучасному етапі: теорія і практика. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. 512 с.
5. Коліушко І.Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні. К. 2002. 260 с.
6. Битяк Ю.П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади. Х., 2005. 304 с.
7. Малиновський В.Я. Державне управління: Навчальний посібник. Луцьк: Ред.- вид. відд. "Вежа" Вол. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. 558 с.
8. Комзюк А.Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації. Х., 2002. 336 с.
9. Комзюк А.Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації. Х., 2002. 336 с.
10. Лук'янець Д.М. Інститут адміністративної відповідальності: проблеми розвитку. К., 2001. 220 с.
11. Андрійко О.Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади. К., 2004. 300с.
12. Гаращук В.М. Контроль та нагляд у державному управлінні Худож.- оформлювач О.Агєєв. Х.: Фоліо, 2002. 176 с.
13. Тимошук В.П., Кірмач А.В. Оцінка якості адміністративних послуг: К., 2005. 88 с.
14. Державне управління в Україні: Навчальний посібник за заг. ред. В.Б. Авер'янова. К., 1999. 266 с.
15. Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади: Навчальний посібник За заг. ред. Н.Р. Нижник, В.М. Олуйка. Львів, 2002. 352с.
16. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики з а заг. ред. В. Б. Авер'янова. К., 2003. 384 с.
17. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права Навч. Посібник за заг. редакцією Куйбіди Р.О., Шишкіна В.І. К.: Старий світ, 2006. 526 с.
18. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У 2 т.: Том 2. Загальна частина: В.Б. Авер'янов (голова). К.: Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с.
19. Комзюк А. Т. Адміністративний процес України: Навчальний посібник А. Т. Комзюк, В. М. Бєвзенко, Р. С. Мельник. Київ: Прецедент, 2007. 613 с.
20. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права навч. Посібник за заг. редакцією Куйбіди Р.О., Шишкіна В.І. К.: Старий світ, 2006. 526 с.
21. Мельник Р.С. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник Р.С. Мельник, В.М. Бєвзенко. К.: Ваїте, 2014. 376 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>
2. Головне управління державної служби України. URL.: <http://www.guds.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL.: www.reyestr.court.gov.ua